

INDI GEST

CIA. INDI GEST: ESTIRAR EL FIL, POLIR LA PEDRA CARLES PEDRAGOSA

Saber estirar els fils és tot un ofici. Alguns són tant delicats que es trenquen, d'altres no s'acaben mai, alguns es perden o s'enreden i d'altres senzillament hi són però no es veuen. Saber estirar els fils pot fer que una mera intuïció es converteixi en idea o fins i tot en proposta. I és en aquest delicat exercici de fer i desfer constant on se situa el treball de la companyia Indi Gest.

Ja que provinc del món de la música i no he tingut una formació teatral més enllà de l'experiència viscuda amb Indi Gest, no em toca a mi parlar sobre l'aportació de la companyia a l'escena teatral, sobre el lloc que ocupa o de quines fonts s'alimenta. D'Indi Gest només en puc parlar des de la vivència en el procés. Del seu fer i desfer particular. En aquest cas, parlar de procés és parlar també d'objectiu final, ja que en teatre de creació, el *com* forma part essencial del sentit de l'obra.

Quan Indi Gest estira dels fils busca la transversalitat en totes les direccions i en tots els sentits. I d'aquest aparent

garbuix en sorgeixen punts d'intersecció que esdevenen punts de partida. Moviment, paraula o música s'interfereixen i es superposen per teixir un *què* de moltes capes i àmbits. Un *què* instal·lat entre la polifonia i el *pastiche*. I és que obrir-se camí en l'empatx, fer de la indigestió un procés creatiu, passa per convertir l'excés dels nostres dies en un crit de supervivència, que al mateix temps no és més que una esmolada eina de treball.

Per això, a més d'estirar del fil, cal conèixer l'ofici de polir la pedra. La feina de la companyia és treball de miner i d'orfebre al mateix temps. Des de picar la pedra fins a convertir-la en una *peça polièdrica*. Des de l'extracció dels materials fins a la composició, Indi Gest té la traça de saber aglutinar un col·lectiu de creadors de diferents disciplines en un procés de treball tant participatiu com divers, on tots són la mà de l'artesà i els ulls de l'aprenent. I en aquest treball col·lectiu de fer i desfer i picar i polir és d'on sorgeix la seva obra. ■

CIA. INDI GEST: PROMETEU NO RES JORDI ORIOL

Gest d'indi

Els espectacles *Concert per a sis oficinistes i un lloro* (2006) i *OB-sessions* (2007) –l'un, escrit per un encàrrec; l'altre com a treball final de carrera de l'Insitut del Teatre–, van crear el fruit que va engendrar la companyia Indi Gest. Aquests van ser els primers espectacles en els quals vam participar tots els components que avui dia formem la companyia. Després d'aquests, va venir *La Caiguda d'Amlet*, que va significar la reafirmació del col·lectiu en termes legals, i probablement també una evident inclinació per uns espectacles escènics potser no ben bé "radicals", però sí desmarcats de la tendència teatral general. I és que, encara que no haguem pactat una estètica homogènia que defineixi les intencions de la companyia, ens uneixen les ganes d'experimentar i mirar de cercar noves maneres de dir o d'enfocar les coses. Per a mi –particularment– Indi Gest ha significat una plataforma d'investigació i un laboratori de creació, mesclant el gest, la paraula i la música, per fer de la forma el contingut i del contingut, la forma. M'agrada escriure partitures precises per poder-les –després– retallar, arrugar i estripar, permetre's jugar i mirar de fer l'indi. A dia d'avui, hem fet una desena d'espectacles teatrals, varies instal·lacions, concerts, curts i altres experiments artístics; mantenim –des de fa ja un parell d'anys– un local amb sala d'assaig i taller de construcció; i per sort encara mantenim les ganes de seguir experimentant i aprenent, i mirar de no tirar la tovallola i seguir lluitant per fer-nos un petit –però sòlid– lloc. L'anterior espectacle de la companyia *Un tal ímpetu vital* (que es va estrenar la temporada passada aquí al Teatre Lliure) va significar una bona empenya i un pas endavant en la consolidació de la companyia.

Del no res

Segurament, el motor inicial per impulsar aquest darrer projecte d'Indi Gest el va generar la Silvia, que proposava fer un nou treball de creació prescindint de l'habitual prèvia escriptura d'un text original i centrar-nos de ple en una premissa molt més plàstica i visual. Com si m'hagués llegit el pensament. Un canvi d'aires sempre renovava l'esperit creatiu i la veritat és que –darrerament– després de patir un tal esgotament mental per obligar-me a escriure textos semiacabats abans del primer dia d'assaig, m'havia posseït la por d'enfrontar-me sol –de nou– davant d'un full en blanc. I ara que hi reflexiono, m'adono que –segurament de forma inconscient– aquesta és potser una de les coses en què incideix *Prometeu no res*: en la necessitat d'un full en blanc des del qual tornar a començar. I sí, no deixa de ser un engany, però el consell de la Silvia prometia, em va arribar com un regal dels déus que no podia rebutjar. I per mirar de començar del no-res, pas res millor que ser tres. És així com li vam proposar al nostre amic Diego, creador còmplice d'inquietuds afins, per completar l'equip base de creació. I a partir d'aquí, a fer volar el cap, a péixer l'estómac i cagar la resta.

Ca-ca càucàs

Cercant un camí en comú, buscant l'orientació, el material sobre el qual tractar, ens vam topar amb el mític *Prometeu*, que per altra banda –si el tens mínimament present– mai no el pots acabar d'esquivar. Il·luminats per la seva divina flama, ens vam decidir a robar-li la polièdrica trama. Un punt a l'horitzó cap a on viatjar. Al mite, *Prometeu* és castigat –per haver robat el foc als Déus i donar-lo als homes–, encadenat dalt del

rocós Càucàs, castigat a ser eternament torturat per una àguila que li menja el fetge. A *Prometeu No Res*, bescanviem les roques de l'inhòspit Càucàs per rajoles i mobles de ceràmica –Roca– que defineixen un lavabo, també desolat, on trobem deambulants el nostre “heroi”, el turment del qual –localitzat a la panxa– el reté vora la tassa. El lavabo (com el Càucàs) no deixa de ser un paisatge anterior a la cultura; un paratge de solitud, aïllat de la societat, on hom es veu reflectit i es plany de la injustícia divina mentre buida l'interior més fosc i pútrid d'un mateix. L'heroi, doncs, es troba retingut en aquest àrid indret, com succeeix amb el *Prometeu encadenat* d'Èsquil, o amb els *Dies felïços* de Beckett on, com d'alguna manera (i casualment) també se suggereix en la nostra *per-versió*, el personatge principal apareix sepultat a terra i acaba enterrat fins al coll, besant un revòlver que duu a la bossa, maleint-se per ja no poder acabar amb la seva pròpia vida; sabent-se condemnat a viure així (de merda fins al coll) fins a la fi dels seus dies. Si no hagués estat per *Prometeu* (símbol de la inquietud, incitador del “saber” als homes), potser ara no es maleiria, perquè –com ja va dir Sòfocles– la vida més dolça és no pensar en res. No res.

Prometia molt

M'atreviria a dir que la nostra generació ha estat alimentada amb falses promeses, empatxada fins a la indigestió, fins al punt que ara ens trobem tots perduts, deambulants sense un destí gaire clar. L'estabilitat que vam mamar dels nostres pares s'ha anat desfent poc a poc, com el casquet polar. L'esperança que –durant tots aquests temps difícils– els nostres avantpassats han mantingut

atrapada (dins l'àmfora de Pandora), s'escapa ara davant la mirada passiva de l'home de la realitat virtual. Sorgeix, doncs, la inseguretat, pel fet de no sentir-se amb res identificat, de la incertesa del futur. L'home continua perdut però, –potser per primer cop– ja no té un Nord per seguir. Teo i Epi, els protagonistes de la nostra peça, es troben en aquesta desorientada situació, en un món on fer una promesa no significa absolutament res, on els juraments ja no tenen cap valor. Si les promeses existeixen són –més aviat– per trencar-se, per desdir-se'n. Un món de poca paraula, en què les causes eternes es van refredant paral·lelament a l'escalfament global. És per això que, els germans Teo i Epi, inspirats pel mite, s'han proposat trobar una solució. Recuperar el nord perdut.

Anar de cul-tura

Si al mite grec, els Déus –amb qui *Prometeu* s'enfronta– són uns pocs privilegiats que estan més aviat a dalt, a *Prometeu no res* són un munt que queden més aviat a baix; justament perquè els Déus van deixar d'importar des que *Prometeu* s'hi va enfrontar. Per tant, ara és la humanitat (que veu i sap –en tot moment– tot el que passa) qui s'ha convertit en Déu; ara l'omnipresent és el públic que ve al teatre a veure allò que en diuen “cultura”. Aquests són els que ara castigaran el nostre nou *Prometeu* per fer que canviï d'opinió, que no s'entossudeixi més a canviar el món i ho deixi tot tal com ara està. El públic és qui pot veure-hi més enllà, qui pot relacionar l'aparició de la nostra dona (mig dona, mig peix) amb Ío (dona convertida en vaca, que apareix al *Prometeu encadenat* d'Èsquil), o amb *Pandora* (creació, justament dels Déus, per castigar els homes; del públic, per

castigar els personatges), d'una bella i seducció sospitoses, com les d'una sirena i els seus (en)cants. En el fons, el públic és qui acaba omplint els forats en blanc, qui desentraña el cos de l'obra –amb la seva cultura– per tal que esdevingui “art”.

Nord misteriós

Aquesta és, per a mi, una de les claus del treball artístic. Un bon objectiu. Aconseguir deixar l'espai just, els forats necessaris, perquè sigui l'espectador qui els emplei. Encaminar-lo amb els cinc sentits cap a allò inexplicable, catalitzador d'emocions. Mantenint aquests buits, aquestes zones fosques, ocultes, es permet que sigui l'espectador qui, amb la seva imaginació, les descobreixi, que digerint-ho se li reveli el misteri. Potser és per això que Einstein va dir que “*la cosa més bella que podem experimentar és allò que ens resulta misteriós*”. Aquest és, crec, un dels meus nords; una referència per situar-me i orientar-me. Deu ser per això que em dedico al “teatre”... pel misteri constant de no saber què passarà. ■

¡Es de gran volumen la presión que uno puede llegar a soportar haciendo “lo que le gusta”. A mí me gusta “hacer el tonto”, pero eso no supone recibir presión, a no ser que me pase de listo, claro. Mis padres dicen a sus amigos que su hijo menor está en Barcelona haciendo “lo que le gusta”, y eso que hago según mis padres sí, eso sí que a veces me empuja contra el suelo.

Si suponemos que el público se ha congregado hoy en Lisboa y vienen hacia aquí caminando, tardarán unos dos meses en llegar. Ése es el tiempo que tenemos para conseguir no estafarlos. Y para conseguir eso se han de hacer las cosas al revés de como yo lo creo, porque hemos de adaptarnos a esa gente que vendrá a vernos. Aquí es donde empieza el sufrimiento. Lo que nos hace reunirnos no es una tradición, ni una costumbre, es un sistema de orden, nada más. Hemos de decir que ese ritual sagrado que haremos “tal día” será bueno. Hemos de mentir hablando de algo que no existe... que todavía no existe... Y eso “no me gusta”, pero... es la manera.

Me levanté el día 25 por la mañana en casa de mis padres, no demasiado temprano y con temperatura de día festivo, aunque por aquel entonces aún no tenía edad de andar diciendo por ahí “la casa de mis padres”.

La autopista de Santiago a la Coruña tiene 74 kilómetros. Mi padre se la ventillaba en 35 minutos si le zurraba bien a su Ford Escor XR3. Y de repente estábamos parados en el peaje. Pagando con pesetas. Como si los 35 minutos de velocidad no hubieran existido. Mi hermano y yo íbamos sentados atrás. Tranquilos. Cada uno a su rollo. Porque ya habían pasado los años en que andábamos a hostias. No lo hacíamos porque empezaba a ser premeditado y un poco peligroso.

En navidades siempre había sitio para aparcar en esa ciudad que el 25 parecía que se limitaba a reposar sobre el mar. Mis tíos vivían en uno de sus puntos de apoyo junto a la playa del Orzán. De camino a su casa apenas nos cruzábamos con gente que, al igual que nosotros, escapaban de la calle para reunirse en los pisos con otras personas y comer sofisticado heno.

Después de sacarnos los abrigos y dejarlos en la entrada, de saludar a mi abuela y a mi tía con besos en los que la nariz se me quedaba impregnada con crema de alguna marca francesa mal pronunciada como si fuera nuestra, después de algunos pocos abrazos, después de todo este ritual: era libre.

Libre en ese corral en la sexta planta frente al mar.

...hasta que alguien dice que ya está la comida.

El heno. En la mesa está el heno. Humeante. Silencioso. Acostado en el centro. El heno cocido con pies de patata cocida. Laxo y preparado para el sacrificio.

A todos nos brillan los ojos por un instante. Instante en el que somos puros, nosotros y todas las personas que se reúnen en los otros pisos alrededor del heno. Puros, soñadores. Niños que esperan que el pequeño Jesucristo baje por la lámpara que está sobre la mesa, se acueste sobre el acostado heno y nos sonría.

Pero el niño Jesús no aparece. Nunca ha aparecido en todas las navidades que allí celebré y, que yo sepa, sigue sin aparecer.

Al terminar de comer y rebasado el

cupo de colesterol *per capita*, aún había lugar para pequeñas dosis de alcohol tomadas a diminutos sorbos, conversación a latigazos y humo.

Quizás estábamos tristes, sin remedio ya, porque sabíamos que jamás se nos aparecería el santo hijo de Dios en La Coruña.

Hoy es 19 de octubre y todas las personas del equipo entramos en un restaurante. Es la última comida antes del estreno que tendrá lugar esta noche.

Estamos todos de acuerdo en que hemos contado una mentira. Es gracioso y nos reímos mucho acerca de ello. Nos descojonábamos anoche en el hotel en el que convivimos la última semana antes del estreno. Nos reímos para espantar el miedo porque el público hace días que dejó Zaragoza y está muy cerca de aquí, en las "murallas" de la ciudad.

Pero hay algo que nos mantiene enteros, y es el hecho de que hemos estado haciendo "lo que nos gusta". Todos los que estamos en la mesa, los técnicos que nos encontraremos después en el teatro, los operarios que desmontarán la escenografía... Todos... contagiados por un vínculo, una cadena fina como la cadena del váter que nos hace felices de estar aquí... haciendo las cosas... haciendo las cosas al revés...

Hoy es 19 de octubre y en la mesa nace un silencio en medio de las conversaciones cruzadas. Todos miramos hacia arriba de repente y vemos bajar al niño Jesús, a velocidad muy leve, disfrazado de pingüino.

Va vestido así porque a Él también le gusta "hacer el tonto". ■